

[Lannung.]

muligt som det næstbedste allerede nu i det mindste og ved selve loven henlægge Nord- og Østgrønland til de pågældende opstillingskredse ved de nødvendige tilføjelser til § 4, stk. 1, nr. 1 og nr. 2, og derefter kunne man følgelig lade første punktum af stk. 2 udgå og affatte stk. 2 nogenlunde således: De nærmere regler for valgenes gennemførelse m. v. i Nord- og Østgrønland fastsættes ved kgl. anordning, såsnart de tekniske muligheder for valgenes gennemførelse er tilvejebragt.

Det er mit håb, at vi på dette — af de grunde, jeg har nævnt — principielt vigtige punkt gennem udvalgsbehandling skal kunne nå til en brugbar løsning.

Ud fra det grundsynspunkt, jeg allerede har fremført i et par relationer, er det en naturlig rettesnor ved nyordningen i Grønland ikke uden gode grunde, d. v. s. når navnlig geografiske og klimatiske forhold m. v. kræver det, at indføre eller opretholde andre regler i Grønland end hernede, og navnlig gælder det af de nævnte FN-hensyn ikke at indføre regler, der giver Grønland mindre lokalt selvstyre, end andre dele af landet i almindelighed har, eller give grønlænderne mindre indflydelse på rigets anliggender end andre danske. Det er forhold, man særlig må være opmærksom på.

Det er derfor også af principielle grunde ikke helt uden betænkelighed, at grønlænderne efter § 33, stk. 3, uden videre undtages fra alle folkeafstemninger, bortset fra afstemning om ændring af grundloven, hvor de selvfølgelig må være med. Det ville i hvert fald være formålstjenligt at gøre denne bestemmelse mindre kategorisk, og det så meget mere, som der jo kan være spørgsmål om folkeafstemning om love, der i særlig grad berører eller har interesse også for Grønland. Jeg kunne tænke mig en ny formulering noget lignende som: Folkeafstemning i henhold til Danmarks Riges Grundlov affholdes i følgende tilfælde: 1) ved ændring af grundloven, og 2) når det bestemmes i den af statsministeren i henhold til grundlovens § 42, stk. 4, udsendte bekendtgørelse eller meddelelse — hvad man nu vil — om, at et lovforslag skal prøves ved folkeafstemning. Også herpå kan der ses nærmere i udvalget.

Må jeg slutte med et øjeblik at se på hele nyordningen under en grønlandsk synsvinkel. I lighed med den ærede ordfører for

socialdemokratiet (Hans Hansen) vil også jeg gerne minde om ordføreren Augo Lynges udtalelser, da Grønlands landsråd i sommer havde den nye grundlovsbestemmelse til behandling, det historiske møde i Godthaab. Augo Lynges fastslog stærkt, at et af det nuværende landsråds fornemste ønsker er at knytte Grønland til moderlandet som en del af selve riget og med repræsentation på Danmarks rigsdag, og han fastslog dette, som det blev nævnt før, at man i Grønland gerne vil gøre det modsatte af de løsrivelsesbestrebelse, vi ser og er vidne til de fleste andre steder i verden, når der er spørgsmål om kolonierområder. Han sluttede med at fastslå, at grønlænderne og Grønlands landsråd ville benytte deres egen nylik erhvervede medbestemmelsesret til at knytte Grønland fast til moderlandet. Jeg har med stolthed kunnet citere disse udtalelser i De Forenede Nationer i New York under stor opmærksomhed, jeg kunne næsten sige misundelse, fra adskillige andre magters side. Man kan ikke høre Augo Lynges ord, uden at det varmer en i sindet, og det ville være altfor ulykkeligt, hvis vi hernede i moderlandet ikke til gengæld bekræfter grundloven ved folkeafstemningen den 28. maj; jeg tvivler heller ikke om, at vi gør det, ikke mindst af hensyn til det store betagende stykke Danmark deroppe i nord under polarkredsen, som den, der blot een gang har været der, ikke kan lade være at holde af. Det er derfor så naturligt, at vi nu ved dette lovforslag søger at bringe et væsentligt led i forudsætningerne for Grønlands ligeberettigelse i orden.

Med disse ord skal jeg tilsige forslaget den mest velvillige behandling.

Helge Madsen: I trontalen redegjorde den højtærede statsminister for lovforslagets baggrund. Senere har den højtærede indenrigs- og boligminister i fremsættelses-talen nærmere uddybet forholdet. Videre har vi fået bemærkningerne til forslaget, og nu har fire ordførere gennemgået det. Endelig er det jo givet, at en sådan lov vil være nødvendig, når grundlovsforslaget er vedtaget.

Når jeg alligevel vil fremføre visse betænkeligheder, er det ud fra følelsen af vigtigheden af, at denne start kommer til at foregå så smukt som muligt, og ud fra ønsket om at få alle de spørgsmål, der melder sig, belyst så alsidigt, som det nu kan lade sig